

Andrea Jágerová

Písanka s pesničkama

Písanka s pesničkama

**Zbierka ľudových piesní
z Ostrej Lúky**

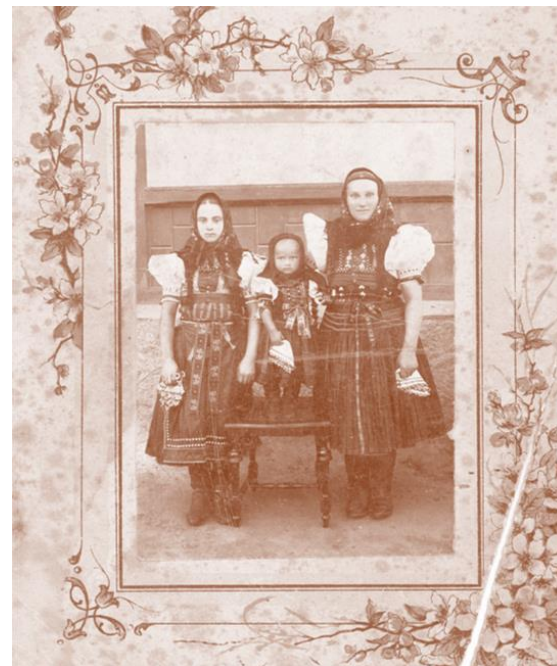
Zostavila

PhDr. Andrea Jágerová

Recenzovali

Mgr. Alžbeta Lukáčová, PhD.

doc. Margita Jágerová, PhD.

Vydalo Podpolianske osvetové stredisko Zvolen v roku 2019

Publikáciu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia

Pri vydávaní zbierok ľudových piesní sa neustále kladie dôraz najmä na zaznamenávanie textov a melódií. Platí to pre staršie, ale i pre novšie publikácie. Ľudová pieseň je síce tvorená predovšetkým textom a melódiou, no zároveň je súčasťou bohatých kontextov ľudovej kultúry, ktoré určujú jej charakter.

Zbierka *Písanka s pesničkama* podáva obraz nielen o samotných piesňach vybranej lokality, spevných príležitostiach a spevnom prejave, ale i o sociokultúrnom kontexte existencie piesní. Piesňový materiál je doplnený fotografiami tradičného odevu, informáciami o histórii obce, o miestnom nárečí, spoločenskom živote, o možnostiach zamestnania i o prejavoch obyčajovej kultúry.

Tieto dôležité informácie napomáhajú súčasným poslucháčom a spevákom ľudových piesní porozumieť ich textom a výpovednej hodnote.

Zbierka obsahuje

12 kapitol

Obsah

Úvod	5
Metódy práce	7
O ostrolúckych pesničkách	11
Ostrolúcke nárečie	14
Z histórie obce	18
Spevné príležitosti spojené so životným obyčajovým cyklom	25
<i>Kršteňia</i>	25
<i>Konfirmácia</i>	31
<i>Rukovačka</i>	32
<i>Svadba</i>	36
<i>Pohrab</i>	61
Spevné príležitosti spojené s kalendárnym obyčajovým cyklom	65
<i>Fašange</i>	65
<i>Choďeňia z Hoja duňdôu</i>	67
<i>Kúpačka</i>	72
<i>Na Turíce</i>	75
<i>Dožinke</i>	78
<i>Hostina na Martína</i>	81
<i>Vianoce</i>	83
Spoločenské príležitosti	91
<i>Muzike</i>	91
<i>Špacírke</i>	106
<i>V krčme</i>	114
<i>Cestovanie</i>	118

Pracovné príležitosti	129
<i>Koseňia a sušeňia sena</i>	129
<i>Mašinoваčka</i>	131
<i>Priatke a páračke</i>	132
Individuálne spevné príležitosti	147
<i>Spev pre seba</i>	147
<i>Pri dieťati</i>	153
<i>Pri pasení oviec</i>	154
V škole	159
<i>Gregorovaňia</i>	161
<i>Majálesy</i>	162
<i>Stronkové sláunosti</i>	163
V kostole	171
Nové spevné príležitosti	175
<i>Oslavy narodenín</i>	175
<i>Družstevné schôdze</i>	176
<i>Agitačné podujatia</i>	180
<i>Súčasnosť</i>	181
Použitá literatúra	185
Zoznam piesní	189

101 piesní

rucho, ktoré potom ženy ukladali na voz. Do zadnej časti umiestnili truhlicu. V nej mala nevesta odevné súčiastky pre svoju potrebu, obliečky na periny a vankúše (biele s červenými a čiernymi kvietkami alebo pásikmi), uteráky, drobnosti osobnej potreby a podobne. Na truhlicu ženy poukladali dve periny a štyri vankúše. Po naložení *rucho* na voz ženy spievali:

11. *Dobre si, Aňička, mamičky slúžila*

krokom $\text{♩} = 85$ Spev Anna Bartošová (1946). Zaznamenala Andrea Jágerová v roku 2018.

1)

Do-bre si, A-ňi-čka, ma-mi - či slú-ži - la, že ťi o-na ťel'-ko pe-rín na-ro-bí - la.

variant 1) 2. sfa

1. /: *Dobre si, Aňička, mamičky slúžila, :/*
/: *že ťi ona ťel'ko perín narobila. :/*
2. /: *Kebi ťen periňi, a ľe šecke hábi, :/*
/: *veru tá, Aňička, maľi veľmo rad'i. :/*
3. /: *Rucho je to, rucho, veť sa to periňi, :/*
/: *št'iri vozi trňa, piaťi d'ateľňi. :/*
4. /: *Ňešibaj, furmaňe, koňe popod brucho, :/*
/: *nak sa ňezamaže naše bielo rucho. :/*
5. /: *Naše bielo rucho šňúrou šňurovano, :/*
/: *najkrajšín pamuočkon pekňe pretkávano. :/*

Melódia piesne bola ústredným nápevom v rámci celého svadobného ceremoniálu. Objavovala sa počas všetkých dôležitých častí svadby. Ide o tzv. svadobnú nôtu, ktorá bola v tunajšom spoločenstve dobre známa a spájala sa s množstvom textov a textových variantov. Bežne sa stávalo, že k všeobecne známym strofám sa aktuálne pridávali nové. V Ostrej Lúke sa podarilo zaznamenať 41 strof svadobnej nôty.

CD nosič

Dokumentuje spevné prejavy v Ostrej Lúke a dopĺňa sprievodný text. Medzi najvzácnejšie nahrávky patria archívne záznamy RTVS z roku 1979. Cenným materiálom sú aj zvukové záznamy na magnetofónových pásoch zo súkromnej zbierky Anny Bartošovej zo 70. – 80. rokov minulého storočia. Časť piesní bola zaznamenaná v roku 2018, ide o nahrávky miestnej folklórnej skupiny.

Nahrávky zhotovili

Agent Media, s. r. o., 2018

Rozhlas a televízia Slovenska, 1979

Metódy práce

Obsahom publikácie je aj popis postupu práce pri zostavovaní zbierky, ktorý môže byť zdrojom inšpirácií aj pre iných zberateľov ľudových piesní.

V prípade záujmu o konzultácie môžete kontaktovať autorku zbierky:

Andrea Jágerová

t. č. 0940 641 054

andrea.jagerova@osvetazvolen.sk

Objednávky

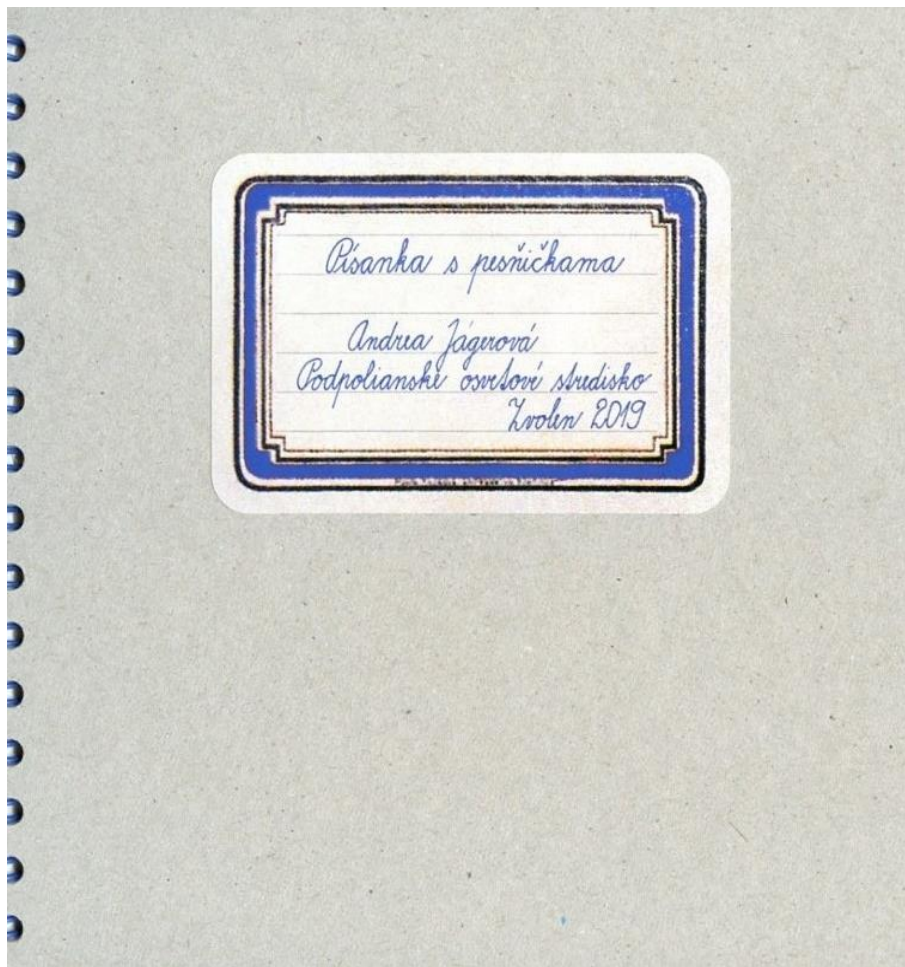

Knihu *Písanka s pesničkama* si môžete zakúpiť v Podpolianskom osvetovom stredisku vo Zvolene alebo si ju môžete objednať na t. č. 045/533 16 59, 0940 641 054. Kniha vám bude zaslaná na dobierku.

Cena publikácie 12 €

Cena poštovného 3.50 €

Na záver

Veľmi si želám, aby materiál, ktorý sa mi podarilo zhromaždiť, neslúžil len ako prezentácia obce Ostrá Lúka. Myslím, že bude dobrou metodickou pomôckou pri koncipovaní scénických výstupov folklórnych kolektívov i pri výučbe ľudových piesní vo vzdelávacích či kultúrnych inštitúciách.

Autorka Andrea Jágerová